

TURVALLINEN MATKA

Yksityisen tuen järjestelmä

Mitä on yksityinen tuki?

Yksityisen tuen järjestelmä mahdollistaa yksityishenkilöiden osallistumisen pakolaisten uudelleensijoittamiseen. Tukihenkilöt ottavat vastuuta uudelleensijoitetuista pakolaisista, tarjoten tietyn ajan taloudellisesta apua ja muita tukitoimia (erityisesti liikkumiseen ja tunne-elämään liittyviä), jotka helpottavat pakolaisten integroitumista isäntäyhteiskuntaan.

Miten se toimii käytännössä?

Yksityisen tuen järjestelmä siirtää vastuuta pakolaisten uudelleensijoittamisesta hallinnolta yksityistoimijoille. Vaikka päätös päästää tietty henkilö tai perhe maahan jää edelleen julkishallinnolle, ottavat yksityishenkilöt vastuun integraation tukemisesta pakolaisten saavuttua maahan, mikä muutoin jäisi valtion harteille. Yksityisistä tukihenkilöistä tulee uusien sijoitettujen pakolaisten kiintopiste haettaessa heille tyydyttävää asuntoa, opastettaessa palveluiden pariin, kielenopetuksessa sekä työnhavun avustamisessa.

Onko Euroopassa yksityisen tuen järjestelmää?

Kyllä, mutta hyvin rajoitetussa määrin. Saksassa viisitoista kuudestatoista osavaltioista ovat sopineet yksityisen tuen järjestelmästä. Irlannissa ja Sveitsissä mahdollisuus vastaavaan järjestelmään avattiin lyhyeksi aikaa mahdollistamaan perheenkokoamisen jo maassa olevien pakolaisten kanssa. Iso-Britannia julkaisi 2016 suunnitelman sallia kansalaisten osallistumisen uudelleensijoitusprosessiin yksityisten tukisopimusten kautta.

Keitä annettava tuki koskee?

Tapauksista ja kunkin maan hallituksesta riippuen, kyseeseen voisivat tulla ne pakolaiset, joiden UNHCR määrittelee tarvitsevan uudelleensijoitusta tai myös ne ihmiset, jotka tukihenkilöt jo tuntevat (esimerkiksi perhesuhteiden kautta).

Miksi se on tärkeää?

Yksityinen tuki on tavallisten kansalaisten tapa suoraan osallistua pakolaisten uudelleensijoitukseen ja tarjota käytännön panos sellaisten ongelmien ratkaisemiseksi, jotka usein esitetään etäisiksi kohdemaan kannalta. Eurooppalaisille maille yksityisten tukihenkilöiden käyttö voisi olla tapa valjastaa käyttöön se valtava julkinen myötätunto, jota tuhannet kansalaiset osoittivat vuosina 2015 ja 2016. Se voisi olla myös tapa luoda laajempaa julkista kannatusta uudelleensijoitusohjelmien luomiselle ja laajentamiselle.

Kanadassa, joka oli ensimmäinen yksityisen tuen järjestelmän hyväksynyt valtio, on jo olemassa pitkäikäinen perinne yksityishenkilöiden osallistumiselle pakolaisten tukemiseen, minkä uskotaan vaikuttaneen koko yhteiskunnan muuttumisessa vieraanvaraisemmaksi. Tutkimukset myös osoittavat, että ne pakolaiset, jotka voivat tukeutua sitoutuneiden tukihenkilöiden ”sosiaaliseen pääomaan”, pystyvät myös integroitumaan huomattavasti nopeammin uuteen yhteiskuntaan.

Yksityisen tuen järjestelmän ei tulisi kuitenkaan vapauttaa valtioita niiden uudelleensijoittamisvastuusta, ja tuen tulisi aina toimia hallinnon johtamia uudelleensijoitusohjelmia täydentävänä.